

TID. NÆRVÆR. FRØHED.

**ALTERNATIVETS POLITIK
FOR DET GODE BØRNE – OG FAMILIELIV**

INDHOLD

Tid. Nærvær. Frihed. Alternativets politik for det gode børne – og familieliv	1
1. Et mere fleksibelt, ligestillet og familievenligt arbejdsmarked	2-5
Forslag 1: Ny barselsmodel	2-3
Forslag 2: Genetablering af børnepasningsorloven	4
Forslag 3: Barselsfond for selvstændige	4
Forslag 4: Timebankmodel	4
Forslag 5: Omsorg til syge børn	4-5
2. Bedre daginstitutioner og mere fleksible pasningsmuligheder	6-9
Forslag 6: Flere ressourcer til daginstitutionerne – og frihed til at anvende dem efter lokal og faglig vurdering	7-8
Forslag 7: Pengene følger barnet	8
Forslag 8: Bedre mulighed for pasning på skæve tidspunkter	8-9
Forslag 9: Etablering af børneinstitutionsmiljølov	9
Forslag 10: Plads til reflektiv efteruddannelse	9
3. En ny helhedsorienteret samarbejdsmodel – en inkluderende tilgang til udsatte familier	10-11
Forslag 11: Ny tværgående familievejleder	10
Forslag 12: sociale normeringer	11
4. Et kritisk blik på den teknologiske udviklings betydning for børns og unges sociale og personlige udvikling	12-13
Forslag 13: skærmfrie eksperimentalzoner	12-13
Forslag 14: Sundhedsplejersker skal oplyse familier om viden om konsekvenserne af børn og unges forbrug af skærm	13
Procesbeskrivelse	14

TID. NÆRVÆR. FRIHED. ALTERNATIVETS POLITIK FOR DET GODE BØRNE – OG FAMILIELIV

I Alternativet arbejder vi for en socialt bæredygtig familiepolitik. Vi ønsker et samfund, hvor der er langt mere fokus på trivsel, livskvalitet og sammenhold. Vi ønsker, at der skal være tid og rum til at pleje de nære relationer og skabe familieliv med nærvær, samvær, kys og kram. Den teknologiske udvikling er stærkt tilstedeværende i de flestes hverdag, og mere tid er ikke nødvendigvis løsningen, hvis vi alligevel ikke får sluppet skærmen og formår det nærværende samvær. I Alternativet har vi lyst til at tage diskussionen om hvor meget skærme skal fylde, og tage alvorligt at vi rent faktisk ikke ved nok om, hvad de gør ved børn og voksnes hjerner og sociale kapacitet.

Vi vil skabe rammer der gør vores daginstitutioner endnu bedre – bedre på den måde at alle har det bedre. Fordi vi mener at god trivsel hos børn og voksne er helt afgørende i forhold til at skabe gode trygge pasningsmiljøer, der kan støtte barnet i dets naturlige udvikling. Det skal være trygt at aflevere sit barn i sunde, velfungerende og trygge daginstitutioner. Samtidig skal der være plads til andre former for pasning, da det er vigtigt at værne om familiernes frihed til at vælge det, der passer bedst til dem.

Vi vil gøre barsel simpel og i en ny form, der fremmer begge forældres mulighed for at tage barsel, uden miste blikket for barnets bedste. Vi vil indrette arbejdsmarkedet, så det i langt højere grad tilpasser sig til Danmarks borgere og ikke den anden vej rundt. Ingen forældre må være så pressede, at de føler sig nødsagede til at aflevere deres syge barn i institution. Alternativet ønsker at indføre strukturer, der gør det muligt at blive hjemme og pleje sine kære, og gå op og ned i tid i takt med at behov og ressourcer kontinuerligt forandrer sig. Alternativets moderne familiepolitik skal medvirke til at sikre balancen, trivslen, meningen og livsglæden i hverdagen.

1.

ET MERE FLEKSIBELT, LIGESTILLET OG FAMILIEVENLIGT ARBEJDSMARKED

I 2007 kom den såkaldte Familie- og Arbejdslivskommission med et katalog af ideer, som skulle forbedre forholdene for danske familier med børn. Desværre blev langt de fleste af kommissionens forslag aldrig til noget, og familiernes strukturelle problemer har stadig til gode at blive løst.

Samtidig viser undersøgelser, at traditionelle kønsmønstre stadig gør sig gældende både indenfor og uden for hjemmets fire vægge og fortsat står i vejen for at mænd og kvinder deler barslen mere ligeligt i mellem sig.* I Alternativet ønsker vi at begge forældre har mulighed for at tage del i barselslivet, og at arbejds- og familielivet får mere bæredygtige vilkår.

I Danmark har vi en god tradition for at arbejdsmarkedets parter udvikler gode svar på ændrede arbejds- og familievilkår gennem overenskomster og virksomhedsaftaler. Men der er også en god tradition for, at politiske partier blander sig i debatten om arbejdstid og familieliv og forsøger at hjælpe grundlæggende strukturelle ændringer på vej. I Alternativet vil vi arbejde for, at vi får et mere fleksibelt arbejdsmarked, som gør det muligt at kombinere arbejde og familieliv på en måde, der er meningsfuld for den enkelte. De nedenstående forslag skal alle ses i relation til Alternativets grundlæggende vision om en 30-timers arbejdsuge.

En undersøgelse fra reklame- og vidensbureauet Envision viser, at mange danskere i den erhvervsdygtige alder oplever, at de har svært ved at kombinere arbejds- og familieliv.

Envision, 2015: Den digitale børnefamilie.

Forslag 1: Ny barselsmodel

Danske mænd tager fortsat langt mindre barsel end mændene i de lande vi ellers ynder at sammenligne os med. Både mænd og kvinder i Danmark oplever, at der er en klar forventning fra arbejdsgivere og kollegaer, om at kvinder i højere grad end

Mænds andel af barsel

Danmark 10 %
Finland 11 %
Norge 21 %
Sverige 27 %
Island 30 %

Nordisk Statistik, 2017.

*Epinion, 2017: Undersøgelse om balance og barsel.

mænd, skal tage barsel.¹ Derfor giver det god mening at kigge på, hvordan man kan skabe en bedre og mere ligestillet barselsordning, der i højere grad legitimerer mandens ret til barsel og kvindens ret til at overlade mere barsel til manden.

Danske kvinders meget høje andel i afholdt barsel er en af de største barrierer for ligeløn i Danmark, og ny forskning viser, at hvert barn koster 10 % af en kvindes løn.²

I Alternativet mener vi, det er tide til at gribe ind på et strukturelt plan og få indført øremærket barsel til mænd hurtigst muligt.

Vi foreslår at man gør barselsområdet langt mere simpelt og let forståeligt og at man kort og godt kalder al orlov der holdes efter barnets fødsel for 'barsel'. Vi vil fortsat gerne give moderen graviditetsorlov på 4 uger før termin.

Konkret ønsker vi efter barnets fødsel samlet at give forældrene 15 måneders barselsorlov: 5 mdr. øremærket til hvert af forældrene, plus 5 mdr. som forældrene frit kan dele i mellem sig. Altså en 5 – 5 – 5 ordning. Enlige forsørgere, hvor der ikke findes en kendt forælder, som kan/vil påtage sig forælderrollen, kan gøre brug af alle 15 mdr. Både forældre til flerlinger og forældre til for tidligt fødte børn skal tildeles 3 måneders ekstra barsel, så begge forældre kan tage barsel, når barnet/børnene er spæde, og behovet er størst. Den foreslåede model giver god fleksibilitet til forældrenes indbyrdes koordinering, samtidig med at vi ønsker at rykke ved de strukturer, der står i vejen for, at mænd i højere grad kan tage del i barselslivet. Med forslaget ønsker vi at styrke barnets tilknytning til begge forældre og samtidig bidrage til at skabe større ligevægt mellem mænd og kvinder – både i familien og på arbejdsmarkedet.

En undersøgelse lavet af Epinion viser at følgende 8 faktorer forhindrer mænd i at afholde mere barsel:

- Økonomi, hvis manden kun delvist eller slet ikke er sikret løn under orlov. (56 procent)
- Manglende opbakning fra arbejdsgiver. (32 procent)
- Det forhold at faderen kun har ret til 14 dages orlov ifølge loven. (32 procent)
- Hvis partneren har bedre vilkår for barsel. (29 procent)
- At det opleves at samfundet har en forventning om, at barselsorlov primært er for kvinder. (23 procent)
- Tanken om at kollegerne får mere travl, hvis der tages barsel. (21 procent)
- Oplevelsen af at partneren foretrækker at holde hovedparten af orloven. (20 procent)
- At partnerens job umuliggør barsel. (15 procent)

Epinion, 2017: Undersøgelse om balance og barsel.

I dag bliver forældre tilbudt 4 ugers graviditetsorlov (øremærket moderen), 14 ugers barselsorlov (øremærket moderen), 2 ugers fædreorlov (øremærket faderen), og 32 ugers forældreorlov (som forældrene kan dele).

¹Epinion, 2017: Undersøgelse om balance og barsel. ²Kleven, Landais & Søgaard, 2018: Children and gender inequality. Cambridge: National Bureau of Economic Research.

Forslag 2: Genetablering af børnepasningsorloven

Alternativet ønsker at genindføre den tidligere børnepasningsorlov og kalde den 'forældreorlov'. En genetablering af ordningen kan give forældre rum til at prioritere familien, både som en forlængelse af barselorloven, men også når børnene er ældre. Ligesom ved almindelig barsel, skal forældre på forældreorlov sikres ret til at komme tilbage til samme stilling og timeantal som før orloven.

Tidligere havde Danmark en børnepasningsorlov, hvor man kunne få 60 pct. af dagpengesatsen i op til et halvt år indtil barnet var fyldt 9 år. Ordningen blev afskaffet for børn født efter 2002.

Forslag 3: Barselsfond for selvstændige

For Alternativet er det vigtigt, at selvstændige erhvervsdrivende har rimelige muligheder for at kombinere familielivet med livet som selvstændig. Vi ønsker derfor at oprette en ny barselsfond for selvstændige, som er inspireret af den tidligere barselsudligningsfond, der blev nedlagt i 2016. Vi foreslår dog, at finansieringen af barselsfonden justeres, så personer med begrænset B-indkomst ikke skal indbetale til fonden, da dette i den tidligere model var u hensigtsmæssigt.

Forslag 4: Timebankmodel

Alternativet vil arbejde for at styrke den sociale bæredygtighed i samfundet ved at indføre ret til deltid i livsfaser, hvor der af forskellige årsager kan være behov for at drosle ned på arbejdet. Vi ønsker med andre ord at give individet ret til at gå ned i tid i perioder, hvor der er behov for dette, for senere at sætte arbejdstiden op, når behovet skifter.

Vi opfordrer arbejdsmarkedets parter til at blive enige om en timebanksmodel, der giver ansatte mulighed for at spare arbejdstid op, som senere kan veksles til fritid. På den måde bliver det muligt at arbejde ekstra meget i perioder af sit liv, så man senere kan holde mere fri, for eksempel hvis man er blevet forælder og ønsker mere tid med sit barn.

Forslag 5: Omsorg til syge børn

I dag har mange, gennem deres overenskomst, ret til løn under barnets 1. og 2. sygedag. Dette tager ikke hensyn til virkeligheden, hvor de fleste børn, specielt i deres første 3 leveår, ofte har flere sygedage.³ Det giver forældre et svært udgangspunkt når deres børn er syge og undersøgelser viser, at mange børn bliver sendt i institution eller skole, på trods af sygdom, fordi forældrene ikke kan blive hjemme og ikke har mulighed for at få barnet passet.⁴ At syge børn bliver sendt i daginstitution er på alle måder en rigtig dårlig idé og må betragtes som et decideret samfundsproblem. Først og fremmest er det synd for børnene, fordi de dermed ikke kan modtage den omsorg, de har behov for. Derudover er

³<https://politiken.dk/forbrugogliv/livsstil/familieliv/art4771355/Dine-b%C3%B8rn-er-syge-12-dage-om-%C3%A5ret> ⁴Bechgaard & Malm, 2017: Børneindblik. København: Børnerådet.

det enormt stressende for en forælder at stå med et sygt barn, og vide at det har brug for at blive hjemme, og ikke have muligheden for at give barnet det, som barnet har behov for. Et andet problem er at daginstitutionerne ikke er gearede til at tage sig af syge børn, som logisk nok kræver mange ressourcer – og så har vi ikke engang talt om risikoen for at de raske børn og voksne i daginstitutionen bliver smittede. Syge børn i daginstitutioner er på alle måder uholdbart.

Alternativet ønsker at gøre op med problemet og foreslår en model, hvor forældrene har ret til 30 årlige omsorgsdage pr barn – på samme måde som vi kender det fra Sverige. Svenske forældre brugte i 2012 i gennemsnit kun 5 af disse omsorgsdage, på trods af at de havde langt flere til rådighed. I den svenske model finansierer arbejdsgivere og ansatte tilsammen den såkaldte VAB, hvor man får 80 procent af sin løn, når man passer syge børn. Arbejdsgiverne er begejstrede, fordi ordningen reelt skaber færre sygedage og mere tilfredse medarbejdere.

Et analysenotat fra Børnerådet viser, at 56 % af børnene i Børnerådets undersøgelse har prøvet at blive sendt syge i børnehaven. Hvert 10. barn har prøvet det mange gange. Børnene i undersøgelsen fortæller derudover at forældrenes travlhed gør dem kede af det, forvirrede og bekymrede.

Bechgaard & Malm, 2017:
Børneindblik. København:
Børnerådet.

Alternativet ønsker derudover, at der åbnes op for at nære omsorgspersoner, f.eks. bedsteforældre, fastre, mostre, onkler eller nære venner kan tage del i omsorgsdagene, som nogle overenskomster allerede understøtter i dag. Forslaget er i første omgang et oplæg til arbejdsmarkedets parter om at arbejde sammen om at implementere en strukturel løsning, der tilgodeser alle forældre uanset arbejdsplads. Alternativet er ligeledes åben for at drøfte lovgivningsmæssige muligheder for at få forslaget gennemført.

2.

BEDRE DAGINSTITUTIONER OG MERE FLEKSIBLE PASNINGSMULIGHEDER

Vi har en stærk tradition for daginstitutioner i Danmark og i følge Danmarks Statistiks opgørelse fra 2014, var 97,2% af alle børn i Danmark mellem 3 og 5 år indskrevet i et pasningstilbud. At så mange børn stifter bekendtskab med institutionslivet kalder unægtelig på en kontinuerlig refleksion over, hvordan daginstitutionslivet præger børnene og hvad daginstitutionernes formål skal være. Den opgave tager vi i Alternativet meget alvorligt.

Vi oplever, at daginstitutionsområdet har været præget af en stordriftstænkning, og at målet om effektivitet og målbar læring de senere år har sat sine tydelige spor på børnenes trivsel og pædagogernes arbejdsglæde. Børnehavelivet har en vigtig betydning i sig selv og må aldrig reduceres til at være en forberedelse til skolelivet.

Vi ønsker, at politikere udelukkende skal sætte de helt overordnede rammer for daginstitutionernes virke og vi ønsker i langt højere grad end i dag at give faglig frihed til daginstitutionernes ledelse, pædagoger og forældre. Fordi vi mener at disse er de mest kompetente til at vurdere, hvad der er brug for i netop deres daginstitution.

Der er mange socialpolitiske argumenter for at prioritere daginstitutionerne, og det er svært med samvittigheden i behov at lade være. Til de, der kun kan overtales ud fra et snævert økonomisk perspektiv, så er det sådan, at de penge der investeres i de yngste børn, giver det største afkast. Udbyttet af investeringer i mennesker falder proportionalt med alderen og det er i de tidlige år, men virkelig kan gøre en forskel.⁵

Med snævre økonomiske briller giver det altså mening at sikre vores børn en ordentlig kvalitet i daginstitutionerne og et ordentligt børneliv – der er simpelthen ikke nogle gode argumenter for at lade være. Vi har ikke råd til at lade være – hverken menneskeligt eller økonomisk.

I Alternativet forstår vi kvalitet i daginstitutionerne som flere ting:

- Kompetent ledelse og udannet personale med en høj faglighed.
- God økonomi/normering, så daginstitutionerne kan skabe rammer, der skaber en tryk hverdag for børnene, hvor der er plads til at udvikle og udfolde sig.

⁵SFI, 2014: Nyt fra SFI. Social forskning.

- Balance mellem voksenstyrede aktiviteter og børnenes egen leg. Vi mener, at daginstitutionerne skal fremme det meningsfulde fællesskab omkring børns leg for at støtte barnets sociale og emotionelle udvikling. Dagligdagen i daginstitutionen bør give plads til voksenstyrede aktiviteter, ligesom at gode rammer for børnenes egen leg bør prioriteres.

Vores grundsyn er at sunde, trygge og glade børn har en helt naturlig lyst og begejstring for at lære og udvikle sig på egne præmisser. Vi vil gerne stille spørgsmålstejn ved, hvor vigtigt det er at børn i børnehaven har lært alfabetet, engelsk eller tal, når vi i øjeblikket kan se en tendens til at børn der starter i skole, i højere grad kan tal og bogstaver, men til gengæld er udfordret på de sociale færdigheder, det kræver at gå i skole. Vi mener at dagtilbuddene i højere grad skal tage udgangspunkt i børnenes nysgerrighed, begejstring og naturlige lyst til at udforske verden, så de kan lære sig selv at kende og udvikle personlige og sociale kompetencer, der er helt essentielle for at kunne fungere i fællesskaber.

Forslag 6: Flere ressourcer til daginstitutionerne – og frihed til at anvende dem efter lokal og faglig vurdering

Alternativet ønsker helt grundlæggende at sætte den offentlige sektor fri. Det gør vi fordi vi tror på, at kvalitet bedst udvikles nedefra, og at pædagoger og forældre vil kunne få livet i institutionerne til at blomstre, hvis de får mulighed for at præge daginstitutionerne med egne, kreative og lokale løsninger. Der har længe været en debat omkring minimumsnormeringer, som vi et langt stykke er enige i og forstående overfor. Vi ønsker dog at vende debatten omkring minimumsnormeringer lidt på hovedet, for vi synes at daginstitutionerne er styret stramt nok.

Alternativet ønsker en opgradering af tilskuddet til daginstitutionerne, således at daginstitutionerne bliver tildelt tilskud baseret på minimumsnormeringer, der gælder i hele landet på tværs af kommunegrænser. Den enkelte daginstitution får således mulighed for at bruge pengene på minimumsnormeringer, uden at være tvunget til det. Prioriterer institutionen at anvende midlerne anderledes, skal de have frihed til dette. Vi vil altså give de danske daginstitutioner mere frihed, og samtidig tilføre flere ressourcer, så vi kan få gode daginstitutioner med glade og trygge børn og tilfredse voksne, der kan stå inde for deres arbejdsplads. Vi tror på, at man skal bruge ressourcerne på det der er vigtigt: nemlig vores børn. Vi vil konkret hæve det statslige tilskud til daginstitutionerne, så den enkelte institution får råd til at opretholde en mindstebemanding svarende til følgende:

- Tre medarbejdere til børnegrupper på 10 i vuggestuer og 20 i børnehaver.
- Afskaffelse af alene-arbejde med en børnegruppe.

Vi ønsker at give alle daginstitutioner tilskud så de har mulighed for at prioritere disse minimumsnormeringer, men vi vil ikke blande os i hvordan daginstitutionerne bruger deres penge, da alle børnegrupper og institutioner er forskellige.

En del af finansieringen til at tilføre flere ressourcer til daginstitutionerne kan opnås ved, at de kommunale ledelseslag begrænses, og ved at give institutionerne frihed til selv at beslutte, om de vil medvirke til dokumentationsopgaver, møder m.v. De klare fordele ved en sådan model er at en reduktion i den kommunale detailstyring og dokumentationskrav frigør ressourcer til bedre tid til og omsorg for det enkelte barn. Et lag af administrative arbejdsopgaver kan direkte konverteres til fagligt pædagogisk arbejde. Derudover betyder en sådan model, at institutionerne får mere indflydelse på deres egne rammer – såvel pædagogisk som styringsmæssigt.

Forslag 7: Pengene følger barnet

Alternativet ønsker en landsdækkende ordning, hvor $\frac{3}{4}$ af det offentlige tilskud til en daginstitution skal kunne følge barnet. Ordningen findes allerede i nogle kommuner. Vi vil sikre, at alle forældre får adgang til disse pasningsmuligheder på tværs af kommuner. At pengene følger barnet vil give forældre frihed og fleksibilitet til selv at organisere pasning der harmonerer med individuelle værdier og behov. Ordningen inkluderer blandt andet:

- Hjemmepasning, hvor en af forældrene vælger at passe barnet hjemme.
- Forældregrupper, hvor flere forældre går sammen og sampasser børnene.
- Hjemmepasningsklynger, der organiseres af sundhedsplejersken. Disse er en udbygning af forældregrupper og giver hjemmepassere mulighed for at deltage i fællesskaber omkring børnepasningen.

For at sikre gennemsigtighed og dagpasning af høj kvalitet vil Alternativet gøre det obligatorisk med flere besøg af sundhedsplejersken samt deltagelse i et pædagogisk grundkursus.

Forslag 8: Bedre mulighed for pasning på skæve tidspunkter

I dag er der få kommuner, der udbyder mulighed for pasning af børn på skæve tidspunkter og for de forældre, der arbejder uden for den normal arbejdstid, kan dette være en stor udfordring. I de største byer kan der være grundlag for en døgnåben institution til at varetage pasningsbehovet for de forældre, der arbejder på skæve tidspunkter. Alternativet mener dog ikke at dette forslag kan stå alene, da de døgnåbne institutioner i områder med en lavere befolkningstæthed kan komme til at ligge meget langt væk fra de, der behøver tilbuddet.

I mindre byer kan små private ordninger give mere mening i forhold til at støtte familier med skæve arbejdstider. Der findes f.eks. private ordninger, hvor forældre slår sig sammen og hyrer en pædagog eller medhjælper. Det vigtige er at forældrene kan vælge den

pasningsform, der passer bedst til deres familieform. Alternativet mener, at fleksible pasningsordninger bør være tilgængelige for alle forældre med skæve arbejdstider. Ordningerne skal støttes med tilskud, så den økonomiske byrde ikke bliver for stor for den enkelte familie.

Forslag 9: Etablering af børneinstitutionsmiljølov

Alternativet ønsker, at der udvikles en børneinstitutionsmiljølov, som alle børneinstitutioner skal overholde. Denne lov skal fungere efter samme principper som arbejdsmiljøloven og udstikke rammer for et sikkert og sundt pasningsliv – både hvad angår de fysiske og psykiske rammer. På samme måde som med arbejdsmiljøloven skal der føres tilsyn med børneinstitutionsmiljøloven, og børneinstitutionerne skal kunne pålægges anmærkninger, såfremt loven ikke overholdes.

Forslag 10: Plads til refleksiv efteruddannelse

Det pædagogiske felt er som alle andre vidensfelter i kontinuerlig bevægelse. I Alternativet vil vi gerne støtte op om pædagogernes faglighed ved at prioritere faglig sparring og efteruddannelse for de pædagogiske ansatte. Sparringsrummene skal danne rammen om refleksivitet, videndeling og faglig sparring.

Vi mener, det skal være kommunernes opgave at facilitere disse sparringsrum, og at det skal være kommunernes og de faglige organisationers fælles opgave at få indarbejdet tid til refleksion og efteruddannelse i overenskomsterne. Vi ser gerne at der i overenskomsterne indarbejdes særskilt tid til faglig udvikling som en del af den ugentlige arbejdstid.

3.

EN NY HELHEDSORIENTERET SAMARBEJDSMODEL – EN INKLUDERENDE TILGANG TIL UDSATTE FAMILIER

Den tætte familie er det første fællesskab, et barn bliver en del af. I Alternativet har vi en ambition om, at vi samfundsmæssigt får skabt rammer, der gør, at det første fællesskab bliver den bedst mulige start på et kærligt, trygt og eventyrligt liv. For at give alle børn de bedst mulige vilkår er det vigtigt at hjælpe udsatte familier godt på vej tidligt. Vi ønsker at daginstitutionerne bliver tildelt ekstra sociale normeringer efter behov, og at der i alle kommuner arbejdes på at skabe et mere inkluderende, helhedsorienteret og konstruktivt samarbejde mellem forældre og kommune. Der skal gøres plads til et tværfagligt samarbejde mellem sundhedsplejersker, pædagoger og den kommunale forvaltning på en måde, der forhindrer stigmatisering af udsatte familier og understøtter det gode samarbejde.

Forslag 11: Ny tværgående familievejleder

En tidlig social indsats i udsatte familier er altafgørende og det skal være nemmere og hurtigere at få ressourcer til en tidlig indsats omkring et barn og dets familie. Tidlig indsats betyder ikke, at vi skal ekskludere barn og familie til en særlig indsats, men derimod at der støttes op om miljøet omkring barnet og familien. Et forskningsprojekt fra Århus Universitet i 2015 fulgte en udvidet sundhedspleje-indsats blandt udsatte familier, som viste at flere hjemmebesøg og en tættere kontakt mellem sundhedspleje og børneinstitution havde en gavnlig effekt.⁶

Vi ønsker at oprette en ny tværgående funktion for udsatte familier, der skal fungere som bindeled mellem den udsatte familie, institutionerne, kommunen og sundhedsplejersken. Det skal være en vejleder, der skal udføre en målrettet indsats hos familierne, ved bl.a. at informere om kommunens tilbud til udsatte familier og vejlede forældrene i deres daglige tilknytning til barnet. Det kan være en pædagog, sundhedsplejerske eller en socialrådgiver, der gennemgår en efteruddannelse for at udfylde denne funktion.

⁶Petersen & Ladefoged, 2015: Sundhedsplejens indsatser og betydning i arbejdet med små udsatte børn og familier. DPU.

Forslag 12: sociale normeringer

Institutioner med mange børn fra udsatte familier eller tosprogede børn kan have brug for ekstra ressourcer for at kunne varetage deres pædagogiske opgave tilfredsstillende. De institutioner, der har mange børn fra udsatte- eller tosprogede familier bør derfor, som nu, tildeles ekstra ressourcer ud over de ressourcer, der tildeles generelt. De pågældende institutioner skal selv have mulighed for at beslutte, hvordan disse ressourcer bedst anvendes. Kommunerne skal kompenseres af staten for deres andel af børn i daginstitutioner, der opfylder disse kriterier, således at det ikke dræner kommunerne.

Ideen er at skabe en model der efter en række kriterier bestemmer, hvem der skal modtage de ekstra tilskud. Vi ønsker at kriterierne for tildeling af sociale normeringer skal kigges efter og korrigeres og at institutionerne skal inddrages i dette arbejde, så vi sikrer, at det er de børn der har mest brug for midlerne, der modtager dem.

Derudover skal det være muligt for den enkelte daginstitution at søge om sociale normeringer, såfremt de har behov for det. Det er vigtigt at systemet er fleksibelt og at det ikke alene er en regnemodel der bestemmer om en institution kan være berettiget til at modtage sociale normeringer.

4.

ET KRITISK BLIK PÅ DEN TEKNOLOGISKE UDVIKLINGS BETYDNING FOR BØRNS OG UNGES SOCIALE OG PERSONLIGE UDVIKLING

Teknologien udvikler sig konstant og giver en lang vifte af muligheder for individet og fællesskabet. Der er mange gode ting at sige om den teknologiske udvikling og brugen af skærm, men bagsiden af medaljen er at vi samtidig ser en tendens til at et stigende antal børn og unge føler sig ensomme.

Undersøgelser peger på at den hurtige behovstilfredsstillelse, som en skærm giver, kan være vanedannende og svække sociale kompetencer og evnen til koncentration og fordybelse [fodnote: Rashid, 2017: Sluk. Kbh: Lindhardt og Ringhof]. Forbruget af forskellige typer af skærme er eksploderet de sidste 20 år, og i Alternativet er vi optagede af, at man rent faktisk ikke ved, hvordan vores store forbrug af skærme påvirker os. De fleste børn i dag er fra helt små disponeret for skærm, uden at vi har nok viden om påvirkningen. Det massive indtog af skærme kan derfor ansues som et masseforsøg og i Alternativet ønsker vi at få indført et forsigtighedsprincip, hvor der i højere grad reflekteres over hvornår og hvordan skærme benyttes. Evnen til at dvæle og fordybe sig er for Alternativet en eksistentiel menneskelig egenskab, som vi skal værne om. Vi synes, det er vigtigt at tage debatten om, hvor meget skærm og sociale medier skal fylde i familierne og i det hele taget.

I dag er det unge, der føler sig mest ensomme, samtidig med at unge er også dem, der bruger sociale medier mest af alle aldersgrupper.

Lasgaard & Friis, 2015: Ensomhed i befolkningen – forekomst og metodiske overvejelser. Aarhus: Region Midtjylland.

Forslag 13: skærmfrie eksperimentalzoner

I Alternativet mener vi at den teknologiske udvikling er med til at udfordre nærværet og samværet i familierne og i det hele taget. Skærmforbruget er tiltagende og skærmene kommer i alle mulige forskellige afskygninger – telefoner, fjernsyn, tablets, computere, spillekonsoller, mm. Fælles for dem alle er at de afskærer os fra den autentiske nærværende kontakt med andre mennesker. Mobiltelefonen har været med til at udviske

grænsen mellem job og privatliv, og den er en tiltagende dominerende faktor i de flestes liv. Vi lever en større og større del af vores liv online hvor tendensen er, at sociale relationer passes på computeren frem for i stuen. Vi mener, at det udfordrer nærværet og relationerne i familien og vi ønsker at tage dialogen omkring den teknologiske udvikling og de påvirkninger, den har på den sociale og relationelle udvikling for familier og individer.

Alternativet opfordrer til, at der gennemføres eksperimentalzoner, som er skærmfrie. Det kan være i skoler, daginstitutioner, supermarkeder, på arbejdspladser, i restauranter og cafeer, m.m. Samtidig ønsker vi mere forskning i, hvad skærm og eventuelle 'skærmfrie' zoner betyder for de sociale relationer, det enkelte individs trivsel, evne til fantasi og til fordybelse.

Forslag 14: Sundhedsplejersker skal oplyse familier om viden om konsekvenserne af børn og unges forbrug af skærm

Som forælder kan det være svært at sætte rammer for børns og unges forbrug af skærm uden at have viden om, hvorledes skærm påvirker børnenes og de unges udvikling. Alternativet foreslår, at der sættes penge af til at forske i hvordan skærm og sociale medier påvirker os, og at Sundhedsstyrelsen udarbejder anbefalinger for børn og unges skærmb brug. Vi ønsker at sundhedsplejersker som en del af deres arbejde skal formidle disse anbefalinger til familierne. Det kræver naturligvis en kompetenceudvikling af sundhedsplejerskerne.

PROCESBESKRIVELSE

Hvordan forslaget er udarbejdet

Meget familie og børnepolitik foregår i kommunalt og lokalt regi og vi tog derfor kontakt til lokalforeningerne i januar 2017, men en anmodning om at få input på området. Det samlede familiepolitiske udspil tager udgangspunkt i disse input. Følgende lokalforeninger svarede: Rudersdal, Odense, Furesø, Alternativets Lokalforening Østerbro, Sjælland/Lejre, samt en arbejdsgruppe for småbørns politik i Alternativet. Der er desuden hentet inspiration fra familiepolitisk netværks katalog og familie- og arbejdskommissionen.

Derudover er Alternativister, der har vist interesse for den familiepolitiske dagsorden blevet inviteret til at deltage i et udviklingsseminar, for at videreudvikle forslag og input fra lokalforeningerne.

Forslagspakken er udarbejdet af en tværpolitisk arbejdsgruppe styret af Alternativets folketingsmedlemmer Torsten Gejl (Beskæftigelsesordfører, arbejdsmarkedsordfører og social- og indenrigspolitisk ordfører) og Carolina Magdalene Maier (familie og ligestillingsordfører).

Hvem der har været inddraget

Vi har modtaget faglig sparring, både skriftligt og gennem møder fra: Forskere fra Aalborg Universitet, Københavns Universitet, RUC og University College Copenhagen samt fra det daværende KORA. Derudover er forslagene blevet drøftet med repræsentanter fra Børnerådet, Familiepolitisk Netværk, Kvinno og LGBT Danmark.